

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΔΙΑΜΑΝΤΙΔΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (N° 2)

(Προσφυγή υπ' αριθ. 71563/01)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

19 Μαΐου 2005

*Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις οριζόμενες στο άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως προϋποθέσεις.
Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.*

Στην υπόθεση Διαμαντίδη κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα),
συνεδριάζον σε τμήμα, στη σύνθεση του οποίου μετέχουν οι δικαστές :

Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ, Πρόεδρος,

Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗΣ,

F. TULKENS,

P. LORENZEN,

N. VAJIC,

A. KOVLER,

S.E. JEBENS,

και ο S. QUESADA, *Αναπληρωτής Γραμματέας του Τμήματος.*

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο στις 28 Απριλίου 2005.

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 71563/01) προσφυγής, την οποία κατέθεσε κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας ο Έλληνας υπήκοος Σπυρίδων Διαμαντίδης («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 22 Ιουνίου 2001 δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τους Δικηγόρους Αθηνών Ν. Κουράκη και Γ. Αλφαντάκη, Λ. Σισιλιάνο και Μ. Καλατζή. Η διάδικη Κυβέρνηση εκπροσωπείται από τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους του πληρεξουσίου της, Γ. Σκιάνη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Μ. Παπίδα, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων παραπονείται ειδικότερα, υπό το πρίσμα του άρθρου 6 §§ 1 και 2 της Συμβάσεως, για τη διάρκεια σε βάρος του ποινικής διαδικασίας και για παραβίαση της αρχής του τεκμηρίου αθωότητας αυτού.

4. Η προσφυγή διεβιβάσθη στο πρώτο τμήμα του Δικαστηρίου (άρθρο 52 § 1 του Κανονισμού). Στο πλαίσιο αυτού, το τμήμα το οποίο ανέλαβε να εξετάσει την υπόθεση (άρθρο 27 § 1 της Συμβάσεως) συγκροτήθηκε συμφώνως προς το άρθρο 26 § 1 του Κανονισμού.

5. Με την από 20 Νοεμβρίου 2003 απόφαση, το τμήμα έκανε εν μέρει δεκτή την προσφυγή.

6. Την 1η Νοεμβρίου 2004, το Δικαστήριο μετέβαλε τη σύνθεση των τμημάτων του (άρθρο 25 § 1 του Κανονισμού). Η παρούσα προσφυγή ανετέθη στο πρώτο τμήμα, όπως ανασυγκροτήθηκε (άρθρο 52 § 1).

7. Τόσο ο προσφεύγων όσο και η Κυβέρνηση κατέθεσαν εγγράφως παρατηρήσεις επί της ουσίας της υποθέσεως (άρθρο 59 § 1 του Κανονισμού).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ

8. Ο προσφεύγων είναι Έλληνας υπήκοος, γεννήθηκε το 1948 και διαμένει στην Αθήνα.

9. Ιατρός ειδικευμένος στην ομοιοπαθητική, ο προσφεύγων είναι μέλος πολλών εθνικών και διεθνών συλλόγων ιατρών ειδικευμένων στην ομοιοπαθητική και συγγραφέας πολλών άρθρων σχετικών προς την ομοιοπαθητική θεραπεία. Κατά τον προσφεύγοντα, η επαγγελματική επιτυχία του προκάλεσε τον φθόνο των ανταγωνιστών του, οι οποίοι διέδωσαν τη φήμη ότι είχε δημιουργήσει μία σέκτα και εκμεταλλευόταν τους ασθενείς του. Τα Μ.Μ.Ε. ανακίνησαν περαιτέρω το θέμα αυτό και του προσέδωσαν ακόμα μεγαλύτερες διαστάσεις.

A. Οι σε βάρος του προσφεύγοντος ασκηθείσα ποινική δίωξη

10. Στις 28 Ιουνίου 1995, ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών και πολλοί αστυνομικοί πραγματοποίησαν έρευνα στην οικία και στο ιατρείο του προσφεύγοντος. Προέβησαν σε σωματική έρευνα των συνεργατών του προσφεύγοντος, συνέλαβαν ένδεκα εξ αυτών, και ενώ ο προσφεύγων απουσίαζε στο εξωτερικό, κατάσχισαν τραπεζογραμμάτια άνω των 140 000 000 δραχμών (περίπου 410 858 ευρώ).

11. Ο προσφεύγων απετέλεσε αντικείμενο πολλών ποινικών διώξεων, οι οποίες κατέληξαν στην απαλλαγή του με βούλευμα ή στην αθώωσή του. Μεταξύ άλλων, ηγέρθη σε βάρος του ποινική διαδικασία με τις κατηγορίες της απάτης και της πλαστογραφίας μετά χρήσεως.

12. Στις 3 Φεβρουαρίου 1999, το Εφετείο αθώωσε τον προσφεύγοντα ο οποίος κατηγορείτο για σωματική βλάβη ανηλίκου κατά συρροή (απόφαση 1513/1999). Στις 11 Φεβρουαρίου 1999, το Πλημμελειοδικείο Αθηνών αθώωσε τον προσφεύγοντα ο οποίος κατηγορείτο για πλαστογραφία μετά χρήσεως (απόφαση 12201/1999) και στις 29 Ιουνίου 2000, ο Άρειος Πάγος επικύρωσε απόφαση του Συμβουλίου Εφετών, με την οποία αθωώθηκε ο προσφεύγων ο οποίος κατηγορείτο για απάτη και πλαστογραφία σε βαθμό κακουργήματος (απόφαση 1196/2000).

13. Στις 28 Μαΐου 2003, το Κακουργιοδικείο Αθηνών αθώωσε τον προσφεύγοντα ο οποίος κατηγορείτο για απάτη και πλαστογραφία μετά χρήσεως (απόφαση 1625/2003).

B. Οι ποινικές διαδικασίες τις οποίες ήγειρε ο προσφεύγων

14. Στις 5 Φεβρουαρίου 1996, στο πλαίσιο της εκπομπής «Αυτόπτης Μάρτυς», ο τηλεοπτικός σταθμός Star Channel έδωσε τον λόγο στους συνεργάτες του προσφεύγοντος, οι οποίοι είχαν στραφεί κατ' αυτού. Κατά τον προσφεύγοντα, τα άτομα αυτά προέβησαν σε ψευδείς και συκοφαντικές δηλώσεις. Η εκπομπή αυτή αναμεταδόθηκε στις 8 και 11 Φεβρουαρίου 1996. Η δημοσιογράφος η οποία παρουσίαζε την εκπομπή, φέρεται να δήλωσε ότι ο προσφεύγων «ήταν ένας ιατρός ο οποίος στρατολογούσε νέους επιστήμονες και τους μετέτρεπε σε άβουλα όργανα, κακοποιούσε παιδιά, απειλούσε ορισμένα πρόσωπα, διέταζε το μαχαίρωμα ή τον ξυλοδαρμό ανθρώπων (...) ίδρυε κοινόβια γυναικών ετοιμών να ικανοποιούν τις σεξουαλικές ορέξεις του και διοργάνωνε τελετές μαύρης

μαγείας προκειμένου να εξολοθρεύσει εκείνους τους οποίους θεωρούσε εχθρούς του». Η ίδια δημοσιογράφος έγραψε σε κυριακάτικη εφημερίδα ευρείας κυκλοφορίας άρθρο με τίτλο «κοινόβια σεξ και βίας στην Αθήνα».

15. Στις 5 Απριλίου 1996, ο προσφεύγων κατέθεσε μήνυση σε βάρος της δημοσιογράφου και πολλών άλλων προσώπων παρόντων στην εκπομπή. Στις 4 Σεπτεμβρίου 1996, ο Εισαγγελέας διέταξε να διενεργηθεί ανάκριση για τα αδικήματα της δυσφημίσεως και της εξυβρίσεως σε βάρος των προσώπων τα οποία είχε μηνύσει ο προσφεύγων. Στις 25 Ιανουαρίου 2000, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Αθηνών απεφάσισε να μη παραπέμψει σε δίκη τους κατηγορούμενους, διότι όσα είχαν αναφέρει στο πλαίσιο της εκπομπής δεν αντίφασκαν προς την πραγματικότητα και δεν έθιγαν την τιμή και την υπόληψη του προσφεύγοντος (απόφαση 298/2000).

16. Στις 17 Απριλίου 2000, το Συμβούλιο Εφετών επικύρωσε την προρρηθείσα απόφαση. Προσεπικύρωσε την έκθεση του Εισαγγελέα ο οποίος υπογράμμιζε ότι ο προσφεύγων, ο οποίος διατεινόταν ότι είναι ιατρός ειδικευμένος στην ομοιοπαθητική, είχε ιδρύσει μία ομάδα, οι ενέργειες της οποίας είχαν αποτελέσει αντικείμενο έρευνας η οποία είχε καταλήξει στην αποκάλυψη πολλών αδικημάτων, όπως απάτες, πλαστογραφίες, λαθρεμπόριο, παράνομη κατοχή όπλων και σωματικές βλάβες ανηλίκων. Ο Εισαγγελέας υπογράμμιζε επίσης ότι η ομάδα αυτή διέθετε κοινοβιακή δομή με θρησκευτική ιδεολογία και ότι ο προσφεύγων, ο οποίος διατεινόταν ότι είναι «γκουρού» ή «εγκέφαλος», εξαπατούσε όχι μόνον τα μέλη της ομάδος, αλλά και μεγάλο αριθμό ασθενών. Τα μέλη της ομάδος θεωρούσαν τον προσφεύγοντα «θεό» και ήταν απολύτως υποταγμένα σε αυτόν τόσο σε οικονομικό όσο και σε ψυχολογικό επίπεδο.

17. Ειδικότερα, το Συμβούλιο Εφετών Αθηνών επεσήμανε ότι οι δηλώσεις των κατηγορουμένων στο πλαίσιο της τηλεοπτικής εκπομπής, ανταποκρίνονταν προς την πραγματικότητα, σκοπό είχαν να προστατεύσουν τη ζωή των συγγενών τους και όχι να θίξουν την τιμή του προσφεύγοντος.

Έκρινε ότι «ο εφεσείων, επικουρούμενος από κληθέντες από τον ίδιο μάρτυρες υπερασπίσεως, είχε συστήσει «συμμορία». Ο προσφεύγων, ο οποίος διατεινόταν ότι είναι «ιατρός-ομοιοπαθητικός», είχε ιδρύσει την οργάνωση αυτή και ηγείτο αυτής. Η δραστηριότητα της οργανώσεως αυτής απετέλεσε αντικείμενο εισαγγελικής έρευνας η οποία απεκάλυψε διάφορες κακουργηματικές πράξεις, τις οποίες διέπραξαν ο εφεσείων και τα μέλη της οργανώσεώς του, όπως απόπειρα και τέλεση απάτης σε βαθμό κακουργήματος, πλαστογραφία σε βαθμό κακουργήματος, λαθρεμπόριο σε βαθμό κακουργήματος, παράνομη οπλοφορία, σωματική βλάβη ανηλίκου» (απόφαση 865/2000).

18. Στις 29 Μαΐου 2000, ο προσφεύγων κατέθεσε αίτηση αναιρέσεως της αποφάσεως 865/2000 του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών. Στην αίτησή του, ισχυριζόταν, μεταξύ άλλων, ότι με την προσβαλλόμενη απόφαση θιγόταν το τεκμήριο αθωότητάς του επειδή τον εμφάνιζε ως δράστη των αξιόποινων πράξεων άνευ αποδείξεων και άνευ προηγουμένων καταδικαστικών αποφάσεων. Ο προσφεύγων ανεφέρθη ρητώς στο άρθρο 6 § 2 της Συμβάσεως. Στους λόγους αναιρέσεως, ο προσφεύγων επεσήμανε εκ νέου την παραβίαση της διατάξεως αυτής.

19. Στην έκθεσή του προς το Συμβούλιο, ο Εισαγγελέας είχε επισημάνει ότι *το Συμβούλιο όφειλε, συμφώνως προς το άρθρο 366 § 2 του Ποινικού Κώδικα, να αναβάλει τη διαδικασία, αφού τα περισσότερα από τα περιστατικά στα οποία αφορούσαν οι συκοφαντικές δηλώσεις, συνιστούν αδικήματα, ορισμένα εκ των οποίων αποτελούν αντικείμενο ποινικών διώξεων. Στην περίπτωση αυτή, η αναστολή της διαδικασίας είναι υποχρεωτική έως το τέλος της διώξεως η οποία ασκήθηκε κατά του θύματος της δυσφημίσεως. Η υποχρέωση αυτή ισχύει όχι μόνον για το δικαστήριο αλλά και για το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών ή Εφετών (...). Η μη τήρηση των διατάξεων σε θέματα αναστολής ποινικών διώξεων, στην περίπτωση κατά την οποία επιβάλλεται εκ του νόμου, συνεπάγεται απόλυτη ακυρότητα συμφώνως προς το άρθρο 171 §*

1 γ) του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, η οποία αποτελεί λόγο αναιρέσεως της αποφάσεως (...).

Περαιτέρω, προσέθετε ότι τόσο στο σκεπτικό της αποφάσεως του Συμβουλίου Εφετών όσο και στην έκθεση του Εισαγγελέα, ουδεμία αναφορά υφίσταται ως προς τα περιστατικά τα οποία εξέθεσαν οι κατηγορούμενοι στο πλαίσιο της εκπομπής «Αυτόπτης Μάρτυς» ή τις ύβρεις τις οποίες εξέφρασαν σε βάρος του προσφεύγοντος και οι οποίες συνιστούν, κατά τον προσφεύγοντα, τα αδικήματα της δυσφημίσεως και της εξυβρίσεως (...) Η εν λόγω απουσία αιτιολογίας δεν δύναται να αντικαθίσταται με αφορισμούς γενικής φύσεως στην έκθεση του Εισαγγελέως (...) Υφίσταται επομένως ασάφεια όσον αφορά τα περιστατικά επί των οποίων θεμελιώνονται τα αδικήματα της δυσφημίσεως και της εξυβρίσεως (...).

20. Στις 9 Ιανουαρίου 2001, το Συμβούλιο του Αρείου Πάγου απέρριψε την αίτηση του προσφεύγοντος, με την οποία ο τελευταίος ζητούσε να αναιρεθεί η απόφαση του Συμβουλίου Εφετών (απόφαση 47/2001). Το εν λόγω Συμβούλιο έκρινε ότι η απόφαση του Συμβουλίου Εφετών ήταν επαρκώς αιτιολογημένη και διελάμβανε πλήρες ιστορικό επί του οποίου το Συμβούλιο είχε στηρίξει την κρίση του.

II. ΟΙΚΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

21. Το άρθρο 366 § 2 του Ποινικού Κώδικα ορίζει ότι :

«Αν στις περιπτώσεις των άρθρων 362 (δυσφήμιση), 363 (συκοφαντική δυσφήμιση), 364 και 365 το γεγονός που ισχυρίσθηκε ή διέδωσε ο υπαίτιος είναι πράξη αξιόποινη για την οποία ασκήθηκε δικαστική δίωξη αναστέλλεται η δίκη για τη δυσφήμιση έως το τέλος της ποινικής δίωξης, θεωρείται δε αποδεδειγμένο ότι το γεγονός που αφορά η δυσφήμιση είναι αληθινό αν η απόφαση είναι καταδικαστική και ψευδές αν η απόφαση είναι αθωωτική (...).»

22. Το άρθρο 171 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας έχει ως εξής:

«Ακυρότητα που λαμβάνεται και αυτεπαγγέλτως υπόψη από το δικαστήριο σε κάθε στάδιο της διαδικασίας και στον Άρειο Πάγο ακόμη προκαλείται:

1. Αν δεν τηρηθούν οι διατάξεις που καθορίζουν (...)

γ) την αναστολή της ποινικής δίωξης σε όσες περιπτώσεις την επιβάλλει υποχρεωτικά ο νόμος (...)».

23. Κατά τη νομολογία, ο εθνικός νομοθέτης, εισάγοντας το άρθρο 366 § 2 του Ποινικού Κώδικα, αποσκοπούσε στη διατήρηση της συνοχής των αποφάσεων των ποινικών δικαστηρίων που αφορούν διώξεις οι οποίες συνδέονται στενά. Περαιτέρω, η υποχρέωση αναστολής της διαδικασίας για δυσφήμιση αφορά όχι μόνο τις διαδικασίες ουσίας αλλά και τις διαδικασίες ενώπιον των συμβουλίων (Α.Π. 1627/1998, Νομικό Βήμα 1999, σελ. 925).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

24. Ο προσφεύγων παραπονείται για τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον των δικαστικών συμβουλίων. Επικαλείται το άρθρο 6 § 1 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει σχετικώς τα εξής:

«Παν πρόσωπο έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσή του δικαστεί δικαίως και εντός λογικής προθεσμίας υπό (...) δικαστηρίου (...), το οποίο θα αποφασίσει είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως.»

A. Περίοδος η οποία πρέπει να ληφθεί υπ' όψη

25. Η επίμαχη διαδικασία άρχισε στις 5 Απριλίου 1996, ημερομηνία κατά την οποία ο προσφεύγων κατέθεσε τη μήνυσή του και δήλωσε ότι παρίσταται ως πολιτικώς ενάγων. Ολοκληρώθηκε δε στις 9 Ιανουαρίου 2001, με την απόφαση 47/2001 του Συμβουλίου του Αρείου Πάγου. Η περίοδος η πρέπει να ληφθεί υπ' όψη καλύπτει επομένως διάρκεια τεσσάρων ετών και εννέα μηνών περίπου για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

B. Εύλογος χαρακτήρας της διαδικασίας

26. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι για ορισμένες περιόδους δεν ευθύνονται οι εθνικές αρχές, όπως ειδικότερα για το χρονικό διάστημα το οποίο απαιτήθηκε προκειμένου ο εισαγγελέας να λάβει γνώση της δικογραφίας, το χρονικό διάστημα το οποίο απαιτήθηκε προκειμένου ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών Αθηνών να παραπέμψει την υπόθεση στον Εισαγγελέα Εφετών Αθηνών και αντιστρόφως, οι περίοδοι κατά τις οποίες ο επιληφθείς εισαγγελέας νοσούσε ως και οι περίοδοι θερινών διακοπών των δικαστών.

27. Ο προσφεύγων επισημαίνει ότι υπήρξαν περίοδοι αδράνειας οι οποίες αντιστοιχούν συνολικά σε τρία έτη περίπου.

28. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, κατ' αρχάς, ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας της διαδικασίας εκτιμάται βάσει, κυρίως, της πολυπλοκότητας της υποθέσεως, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και της συμπεριφοράς και ευθύνης των αρμοδίων αρχών, ως και των συνεπειών της διαφοράς για τον ενδιαφερόμενο (βλ., μεταξύ άλλων, *Pélissier και Sassi κατά της Γαλλίας* [GC], n° 25444/94, § 67, CEDH 1999-II).

29. Όσον αφορά την παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η υπόθεση δεν ήταν πολύ πολύπλοκη. Περαιτέρω, ακόμα και αν μία

περίοδος τεσσάρων ετών και εννέα μηνών περίπου για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας δεν είναι υπερβολική αυτή καθεαυτή, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι μεταξύ της ημερομηνίας κατά την οποία ο προσφεύγων κατέθεσε τη μήνυσή του και δήλωση ότι παρίσταται ως πολιτικώς ενάγων, και της ημερομηνίας κατά την οποία το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών εξέδωσε την απόφαση 298/2000, παρήλθε περίοδος αδράνειας τριών ετών και δέκα μηνών περίπου. Αυτή η περίοδος αδράνειας, για την οποία ευθύνονται οι αρμόδιες αρχές, ήταν η μοναδική αιτία της καθυστέρησης της διαδικασίας η οποία κατά τα άλλα διεξήχθη με σταθερούς ρυθμούς. Η Κυβέρνηση δεν αιτιολογεί επαρκώς την καθυστέρηση αυτή.

30. Υπό το φως των κριτηρίων τα οποία έχει διαμορφώσει με τη νομολογία του και λαμβανομένου υπ' όψη του συνόλου των ιδιαιτέρων περιστάσεων της υποθέσεως, το Δικαστήριο κρίνει ότι η διάρκεια της επίμαχης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην προϋπόθεση του ευλόγου χρόνου.

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 2 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

31. Ο προσφεύγων παραπονεείται ότι οι αποφάσεις των Συμβουλίων Εφετών και Αρείου Πάγου έθιξαν το τεκμήριο αθωότητάς του. Ειδικότερα, ισχυρίζεται, εφ' ενός, ότι τα εσωτερικά δικαστήρια έπρεπε να αναβάλουν τη σχετική προς τη δυσφήμιση διαδικασία, δυνάμει του άρθρου 366 § 2 του Ποινικού Κώδικα, στο μέτρο που οι σχετικές προς ορισμένα επικαλούμενα αδικήματα διαδικασίες εκκρεμούσαν ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων. Αφ' ετέρου, ισχυρίζεται ότι το Συμβούλιο του Αρείου Πάγου διαπίστωσε ρητώς ότι ήταν δράστης των αδικημάτων για τα οποία είτε είχε ήδη αθωωθεί οριστικά είτε διωκόταν ακόμα τότε ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων.

Επικαλείται το άρθρο 6 § 2 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει ότι :

«Παν πρόσωπον κατηγορούμενον επί αδικήματι τεκμαίρεται ότι είναι αθών μέχρι της νομίμου αποδείξεως της ενοχής του.»

A. Επί των προκαταρκτικών ενστάσεων της Κυβερνήσεως

1. Επί της δυνατότητας εφαρμογής του άρθρου 6 § 2 της Συμβάσεως

32. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, κατά τη διαδικασία η οποία αφορούσε τη δυσφήμιση, ο προσφεύγων δεν είχε την ιδιότητα του κατηγορουμένου ώστε να εφαρμοσθεί η αρχή του τεκμηρίου αθωότητας.

33. Ο προσφεύγων αντικρούει τον ισχυρισμό αυτό ισχυριζόμενος ότι αν και είχε την ιδιότητα του πολιτικώς ενάγοντος κατά την επίμαχη διαδικασία, η απόφαση 47/2001 του Συμβουλίου του Αρείου Πάγου έθιξε το τεκμήριο αθωότητάς του.

34. Στο μέτρο που ο ισχυρισμός αυτός της Κυβερνήσεως δύναται να χαρακτηρισθεί ως προκαταρκτική ένσταση επί της δυνατότητας εφαρμογής του άρθρου 6 § 2 της Συμβάσεως, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, κατά τη νομολογία, δεν είναι υποχρεωτικό ο προσφεύγων να έχει την ιδιότητα του κατηγορουμένου στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας δυναμένης να θίξει το τεκμήριο αθωότητάς του. Πράγματι, το Δικαστήριο απαιτεί όπως απόφαση εκδοθείσα μετά το πέρας τέτοιου είδους διαδικασίας αφορά τον προσφεύγοντα (*Minelli κατά της Ελβετίας*, απόφαση από 25 Μαρτίου 1983, série A n° 62, σελ. 18, § 37, *Daktaras κατά της Λιθουανίας*, n° 42095/98, § 41, CEDH 2000-X).

35. Ως προς αυτό, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι το άρθρο 6 § 2 της Συμβάσεως έχει εφαρμογή όταν οι πράξεις για τις οποίες διατυπώνεται κατηγορία από τις δημόσιες αρχές, επέρχονται πριν ακόμα κατηγορηθεί ο προσφεύγων (βλ. προς την κατεύθυνση αυτή, *Υ.Β. κ.λ.π. κατά της Τουρκίας*, n°s 48173/99 και 48319/99, 28 Οκτωβρίου 2004). Ομοίως, η εγγύηση του άρθρου 6 § 2 της Συμβάσεως επεκτείνεται στις επακόλουθες της οριστικής

αθώσεως του κατηγορουμένου δικαστικές διαδικασίες. Πράγματι, μεταγενέστερες δικαστικές αποφάσεις ή δηλώσεις απορρέουσες από δημόσιες αρχές δύνανται να εγείρουν πρόβλημα υπό το πρίσμα του άρθρου 6 § 2, εάν ισοδυναμούν με διαπίστωση ενοχής που δεν λαμβάνει υπ' όψη, σκόπιμα, την προηγούμενη αθώωση του κατηγορουμένου (βλ., *Leutscher κατά της Ολλανδίας*, απόφαση από 26 Μαρτίου 1996, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-II, σελ. 436, § 29 και, εν τέλει, *Del Latte κατά της Ολλανδίας*, n° 44760/98, § 30, 9 Νοεμβρίου 2004).

36. Στην παρούσα υπόθεση, ο προσφεύγων παρέστη ως πολιτικώς ενάγων σε διαδικασία η οποία αφορούσε δυσφήμιση, ενώ ακόμα διώξεις είτε είχαν ασκηθεί παράλληλα σε βάρος του είτε είχαν παύσει οριστικά. Οι διαδικασίες αυτές είχαν ως αντικείμενο τα περιστατικά τα οποία καταγγέλλει ο προσφεύγων κατά τη διαδικασία η οποία αφορά τη δυσφήμιση. Αφορούσε επομένως τον προσφεύγοντα η απόφαση 47/2001 του Συμβουλίου του Αρείου Πάγου, στο μέτρο που το δικαστήριο αυτό ανεφέρθη λεπτομερώς στο ζήτημα της εκ μέρους του πραγματοποιήσεως των καταγγελλθέντων ως δυσφημιστικών ισχυρισμών. Επομένως, το άρθρο 6 § 2 της Συμβάσεως έχει εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση.

Πρέπει, συνεπώς, να απορριφθεί η ένσταση αυτή.

2. Επί της εξαντλήσεως των εσωτερικών ενδίκων μέσων

37. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι ο προσφεύγων παρέλειψε να επικαλεσθεί ρητώς και ουσιαστικώς ενώπιον του Εφετείου Αθηνών την παραβίαση του τεκμηρίου αθωότητάς του, το οποίο εγγυάται το άρθρο 6 § 2 της Συμβάσεως.

38. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι πρόβαλε λεπτομερώς ενώπιον του Συμβουλίου του Αρείου Πάγου την παραβίαση του άρθρου 6 § 2 της Συμβάσεως με την απόφαση 865/2000 του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών.

39. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το θεμέλιο του κανόνα της εξαντλήσεως των εσωτερικών ενδίκων μέσων έγκειται στο γεγονός ότι ο προσφεύγων, πριν προσφύγει ενώπιον διεθνούς δικαστηρίου, παρέχει στο διάδικο Κράτος τη δυνατότητα να επανορθώσει τις επικαλούμενες παραβιάσεις με εσωτερικά μέσα, κάνοντας χρήση των δικαστικών μέσων και βοηθημάτων που παρέχει η εθνική νομοθεσία, εφόσον αποδεικνύονται αποτελεσματικά και επαρκή (*Civet κατά της Γαλλίας* [GC], n° 29340/95, § 41, ECHR 1999-VI).

40. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ο προσφεύγων, στην αίτησή του αναιρέσεως ενώπιον του ανωτάτου δικαστηρίου, επικαλέσθηκε ρητώς την παραβίαση του άρθρου 6 § 2 της Συμβάσεως με την απόφαση του Συμβουλίου Εφετών. Επίσης, επανέλαβε την αιτίασή του βάσει του άρθρου 6 § 2 της Συμβάσεως στο συμπληρωματικό υπόμνημα το οποίο κατέθεσε στον Άρειο Πάγο. Ωστόσο, το Συμβούλιο του Αρείου Πάγου, με την απόφαση 47/2001, συμπέρανε, χωρίς να απαντήσει άμεσα στην περί του τεκμηρίου αθωότητας αιτίαση, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση ήταν επαρκώς και δεόντως αιτιολογημένη.

41. Κατά συνέπεια ο προσφεύγων παρέσχε στο διάδικο Κράτος τη δυνατότητα να επανορθώσει τις επικαλούμενες παραβιάσεις με εσωτερικά μέσα.

Πρέπει, επομένως, να απορριφθεί η ένσταση αυτή.

B. Επί της ουσίας

42. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το Συμβούλιο του Αρείου Πάγου περιορίσθηκε στην εξέταση της επάρκειας της αιτιολογήσεως της αποφάσεως του Συμβουλίου Εφετών ως και της ορθής εφαρμογής των οικείων διατάξεων του Ποινικού Κώδικα. Επομένως, ο Άρειος Πάγος ήταν αναρμόδιος να αποφανθεί επί της ουσίας της υποθέσεως, γεγονός το οποίο θα ήταν δυνατόν

να παραβιάσει το τεκμήριο αθωότητάς του. Περαιτέρω, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι αποφάσεις των δικαστικών συμβουλίων στηρίζονταν επί των αποδείξεων τις οποίες συνέλεξε ο εισαγγελέας κατά την έρευνα. Κατά την Κυβέρνηση, τα δικαστικά συμβούλια δεν έλαβαν υπ' όψη τις αποφάσεις οι οποίες αθώωναν τον προσφεύγοντα επειδή δεν συνδέονταν άμεσα με τις διαδικασίες περί δυσφημίσεως.

43. Ο προσφεύγων επισημαίνει ότι με την απόφασή του, το Συμβούλιο του Αρείου Πάγου κήρυξε τρόπον τινά τον προσφεύγοντα ένοχο διαφόρων αδικημάτων, ενώ στην έκθεσή του ο εισαγγελέας υπογράμμιζε ότι η απόφαση του Συμβουλίου Εφετών υπόκειται σε απόλυτη ακυρότητα. Ο Άρειος Πάγος αγνόησε επίσης τις αποφάσεις οι οποίες αθώωναν τον προσφεύγοντα όσον αφορά ορισμένα από τα ρητώς αναφερόμενα στην περί ης ο λόγος απόφαση αδικήματα. Τέλος, το Συμβούλιο του Αρείου Πάγου δεν αναφέρθηκε σε όλα τα επιχειρήματα του εισαγγελέα ο οποίος, στην έκθεσή του, ζητούσε την αναίρεση της προσβληθείσας αποφάσεως.

44. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το τεκμήριο αθωότητας που εγγυάται η παράγραφος 2 του άρθρου 6, αποτελεί ένα από τα στοιχεία της δικαίας ποινικής δίκης που απαιτείται από την παράγραφο 1 της αυτής διατάξεως. Κατ' αρχήν, η εγγύηση αυτή θίγεται εάν δικαστική απόφαση η οποία αφορά κατηγορούμενο, δίδει την αίσθηση ότι είναι ένοχος, ενώ η ενοχή του δεν έχει προηγουμένως νόμιμα αποδειχθεί (μεταξύ άλλων, *Lavents κατά της Λετονίας*, η° 58442/00, §§ 125-126, 28 Νοεμβρίου 2002). Όπως αναφέρεται ανωτέρω (βλ. & 35), η εγγύηση του άρθρου 6 § 2 της Συμβάσεως επεκτείνεται στις δικαστικές διαδικασίες οι οποίες προηγούνται της παραπομπής του κατηγορουμένου σε δίκη καθώς και σε εκείνες οι οποίες έπονται της οριστικής αθώωσης του κατηγορουμένου. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η ίδια παρατήρηση ισχύει περισσότερο για τις περί ενοχής διαπιστώσεις, οι οποίες εκφράζονται κατά τη διάρκεια δικαστικής διαδικασίας η οποία εξελίσσεται παράλληλα και σε σχέση με ποινική διαδικασία κατά την οποία ο προσφεύγων έχει την ιδιότητα του κατηγορουμένου.

45. Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι δύο θέματα τίθενται από τον κατηγορούμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 6 § 2 της Συμβάσεως. Πρώτον, ούτε το Συμβούλιο Εφετών ούτε το Συμβούλιο του Αρείου Πάγου ανέβηκαν τη σχετική προς τη δυσφήμιση διαδικασία, ενώ ακόμα εκκρεμούσαν ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων διώξεις για ορισμένα επικαλούμενα αδικήματα. Δεύτερον, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι το Συμβούλιο του Αρείου Πάγου επικύρωσε την άποψη την οποία εξέφρασε το Συμβούλιο Εφετών που διαπίστωνε ρητώς και ανεπιφύλακτα ότι είχε διαπράξει τα αδικήματα για τα οποία είχε εν τέλει αθωωθεί ή συγχρόνως διωχθεί ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων.

46. Όσον αφορά το πρώτο ζήτημα, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, κατά τη Σύμβαση, αρμόδια να εκτιμούν τα υπ' αυτών συλλεγένητα στοιχεία είναι τα εθνικά δικαστήρια (*Doorson κατά της Ολλανδίας*, απόφαση από 26 Μαρτίου 1996, *Recueil* 1996-II, σελ. 470, § 67, *Rachdad κατά της Γαλλίας*, n° 1846/01, § 23, 13 Νοεμβρίου 2003). Επίσης, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί σφαλμάτων, νόμω ή ουσία, στα οποία δήθεν υποπίπτει εσωτερικό δικαστήριο, εκτός εάν και στο μέτρο κατά το οποίο θα ήταν δυνατόν να θίξουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες τις οποίες προασπίζει η Σύμβαση (βλ., μεταξύ άλλων, *Garcia Ruiz κατά της Ισπανίας* [GC], απόφαση από 21 Ιανουαρίου 1999, *Recueil* 1999-I, σελ. 118, § 28). Ως εκ τούτου, μέλημα του Δικαστηρίου δεν είναι να αντικαθιστά την άποψη των εσωτερικών δικαστηρίων, όσον αφορά την ερμηνεία της εθνικής νομοθεσίας, με τη δική του.

47. Υπό το φως της νομολογίας αυτής, το Δικαστήριο είναι της γνώμης ότι είναι αναρμόδιο να αποφανθεί επί του τρόπου με τον οποίο τα εσωτερικά δικαστήρια έπρεπε να ερμηνεύσουν το άρθρο 366 § 2 του Ποινικού Κώδικα και εάν έπρεπε ή δεν έπρεπε να αναβάλει την υπόθεση. Πρέπει ωστόσο να διαπιστωθεί ότι η μη αναβολή της υποθέσεως ενώπιον του Συμβουλίου Εφετών και του Συμβουλίου του Αρείου Πάγου, όπως πρότεινε ο

Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, υποχρέωσε τα εν λόγω δικαστήρια να λάβουν θέση επί του ερωτήματος εάν ο προσφεύγων είχε τελέσει τις πράξεις για τις οποίες είχε κατηγορηθεί.

48. Ειδικότερα, επί του πρώτου ζητήματος, το Συμβούλιο Εφετών διαπίστωσε, ανεπιφύλακτα, ότι ο προσφεύγων είχε διαπράξει απάτες σε βαθμό κακουργήματος. Όμως, ενώ μία από τις περί απάτης υποθέσεις ήδη εκκρεμούσε ακόμα ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων, ο προσφεύγων κηρύχθηκε, ουσιαστικά, ένοχος αδικημάτων τα οποία είχε ήδη διαπράξει στο πλαίσιο διαδικασίας σχετικής προς δυσφήμιση, η οποία αφορούσε εμμέσως μόνον τα εν λόγω αδικήματα. Ωστόσο, η ενοχή δεν είχε προηγουμένως αποδειχθεί από το ποινικό δικαστήριο το οποίο ανέλαβε να εξετάσει το σύνολο των σχετικών αποδείξεων. Και επίσης, η ανεπιφύλακτη διαπίστωση ενοχής από ανώτατο δικαστήριο – εν προκειμένω, το Συμβούλιο Εφετών – μπορούσε νόμιμα να επηρεάσει τα αρμόδια δικαστήρια κατά την εξέταση των επίμαχων πράξεων.

49. Δεύτερον, για ορισμένα αδικήματα για τα οποία διωκόταν, δηλαδή την κατ' εξακολούθηση σωματική βλάβη ανηλίκου, πλαστογραφία μετά χρήσεως και άλλες απάτες, ο προσφεύγων είχε οριστικά αθωωθεί από τα αρμόδια ποινικά δικαστήρια. Όμως, στην προκειμένη περίπτωση, το Συμβούλιο Εφετών και το Συμβούλιο του Αρείου Πάγου ουδόλως έλαβαν υπ' όψη την προηγούμενη οριστική αθώωση του προσφεύγοντος. Κατά την άποψη του Δικαστηρίου, το ότι ο προσφεύγων θεωρήθηκε δράστης των αδικημάτων, για τα οποία είχε ήδη αθωωθεί, ήταν, στην ουσία, σαν να κηρύχθηκε ένοχος ενώ είχαν παύσει οι σε βάρος του διώξεις.

50. Τέλος, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, στην παρούσα υπόθεση, πρέπει να ληφθούν υπ' όψη δύο ακόμα στοιχεία. Αφ' ενός, το Συμβούλιο Εφετών εκφράσθηκε κατηγορηματικά ως προς τον προσφεύγοντα ώστε να αποδείξει ότι οι κατά τη διάρκεια της τηλεοπτικής εκπομπής δηλώσεις ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα. Έτσι, ανέφερε ότι ο προσφεύγων :

«είχε συστήσει συμμορία», «ο προσφεύγων είχε ιδρύσει την οργάνωση αυτή και ηγείτο αυτής», «η δραστηριότητα της οργάνωσης αυτής απετέλεσε αντικείμενο εισαγγελικής έρευνας η οποία απεκάλυψε διάφορες κακουργηματικές πράξεις, τις οποίες διέπραξαν ο εφεσείων και τα μέλη της οργάνωσής του, όπως απόπειρα και τέλεση απάτης σε βαθμό κακουργήματος, πλαστογραφία σε βαθμό κακουργήματος, λαθρεμπόριο σε βαθμό κακουργήματος, παράνομη οπλοφορία, σωματική βλάβη ανηλίκου». Αφ' ετέρου, το Συμβούλιο Εφετών αναφέρθηκε λίαν αορίστως στις αδικηματικές πράξεις, δράστης των οποίων εθεωρείτο ο προσφεύγων. Όμως, εν προκειμένω, είχαν ασκηθεί σε βάρος του προσφεύγοντος πολλές ποινικές διώξεις για τις ίδιες πράξεις. Ήταν επομένως αναγκαίο, στην προκειμένη περίπτωση, να αναφερθεί το Συμβούλιο Εφετών στα ιδιαίτερα περιστατικά των αδικημάτων της δυσφημίσεως και της εξυβρίσεως ώστε να προβεί ενδεχομένως στον διαχωρισμό τους από τις πράξεις για τις οποίες ο προσφεύγων είχε αθωωθεί ή ακόμα διωκόταν.

51. Εν κατακλείδι, το Δικαστήριο θεωρεί ότι ο ιδιαίτερος κατηγορηματικός και αόριστος χαρακτήρας των διατυπώσεων του Συμβουλίου Εφετών ουδεμία αμφιβολία γεννούσαν ως προς το γεγονός ότι ο προσφεύγων είχε διαπράξει τις πράξεις για τις οποίες είχε ήδη αθωωθεί ή διωκόταν ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων.

52. Υπό το φως των ως άνω σκέψεων, το Δικαστήριο κρίνει ότι οι εθνικές αρχές δεν σεβάσθηκαν, εν προκειμένω, το τεκμήριο αθωότητας του προσφεύγοντος.

53. Ως εκ τούτου, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 2 της Συμβάσεως.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

54. Το άρθρο 41 της Συμβάσεως ορίζει ότι:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Συμβάσεως ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού

Συμβαλλομένου Μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβιάσεως αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία ικανοποίηση.»

A. Ζημία

55. Ο προσφεύγων ζητά 3.000.000 Ευρώ για την ηθική βλάβη, την οποία, όπως ισχυρίζεται, υπέστη.

56. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι και μόνον η διαπίστωση παραβιάσεως θα συνιστούσε επαρκή δικαία ικανοποίηση.

57. Το Δικαστήριο δέχεται ότι ο προσφεύγων υπέστη βεβαία ηθική βλάβη συνεπεία της παραβιάσεως του άρθρου 6 § 1 και κυρίως του άρθρου 6 § 2 της Συμβάσεως (*Υ κατά της Νορβηγίας*, n° 56568/00, § 51, CEDH 2003-II). Αποφαινόμενο κατά δικαία κρίση, όπως ορίζει το άρθρο 41, το Δικαστήριο επιδικάζει στον προσφεύγοντα 15.000 ευρώ για τον λόγο αυτό, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

58. Ο προσφεύγων ζητά επίσης 15.000 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποίησαν ενώπιον του Δικαστηρίου. Δεν προσκομίζει κάποιο παραστατικό ή απόδειξη παροχής υπηρεσιών.

59. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι οι αξιώσεις του προσφεύγοντος είναι υπερβολικές και αδικαιολόγητες.

60. Κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης, κατά το άρθρο 41, προϋποθέτει ότι αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και, επίσης, εύλογα (*Ιατρίδης κατά της Ελλάδος* (δικαία ικανοποίηση) [GC], n° 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI).

61. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ο προσφεύγων δεν προσκομίζει παραστατικά όσον αφορά τα έξοδα τα οποία πραγματοποιήθηκαν ενώπιόν του. Πρέπει, επομένως, να μη γίνουν δεκτές οι αξιώσεις του.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

62. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας επί του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως.
2. *Απορρίπτει* τις προκαταρκτικές ενστάσεις όσον αφορά το άρθρο 6 § 2 της Συμβάσεως.
3. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 2 της Συμβάσεως.
4. *Κρίνει* ότι
 - α) το διάδικο Κράτος υποχρεούται να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών από της ημερομηνίας κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική κατά το άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως, 15.000 ευρώ για ηθική βλάβη, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος,
 - β) από της εκπνοής της προθεσμίας αυτής και μέχρι της καταβολής του, το ποσό αυτό θα προσαυξάνεται με απλό τόκο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.
5. *Απορρίπτει* το αίτημα περί δικαίας ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

εγγράφως στις 19 Μαΐου 2005 κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού.

[υπογραφή]

/ Santiago QUESADA /

Αναπληρωτής Γραμματέας

[υπογραφή]

/ Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ /

Πρόεδρος